

735

218197

ПРОМЕМОРИИ

дескре

ДРЕПТЪЛ ІСТОРИК

(57)

а л

АВТОНОМИИ ВІСЕРІЧЕЩІ НАЦІОНАЛЕ

а

РОМЪНИМОР ДЕ РЕЛЕЦЕА РЪСЪРІТЕАНЪ

лн чес. реп.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ПРОВІНЦІИ АЛЕ МОНАРХІИ АВСТРИАЧЕ.

De

АНДРЕЕЪ ШАРЕНА,

Епископъ діецазан ромънск ал вїсерїчї рѣсрїтено
дїн Трансїлванїа.

С І Б І Ъ , 1849.

лн Тїпографїа лї Георгїе де Клोजс.

218197

BCU Cluj / Central University Library Cluj

§ 1.

Де аз ши фост Ромѣнїи вїсерїчїи рѣсърїтеане дн чесароредещїле провинцїи мошенитоаре стрѣмїорадї фoарте де дмпрежърї неферїчїте ши прїмеждїоасе, totѣши афларѣ деспѣгъвїре ши тѣнгуїере, кѣ дн тревїле вїсерїчешї авеа а лор Іерархїе пропрїе. Ачеаста се адевереазѣ дїн зртѣтоареле чїнчї date ıstorıce :

I. Архїенїскопѣл ши Мїтрополїтѣл Ромѣнїлор авеа одїнїоарѣ сказнѣл сѣз ла Бѣлград дн Ардеал; ачела ера кап неатѣрнат ал вїсерїчїи рѣсърїтене тѣтѣрор Ромѣнїлор дїн Монархїа Австріакѣ; ши окѣртѣеа ачеаста дн прївїнда вїсерїчeаскѣ кѣ пѣтере мїтрополїтанѣ.

II. Мїтрополїтѣлѣи—Архїенїскоп ал Ромѣнїлор ера свѣторѣндѣїцї треї Епїскопї, адекѣ чел дела Марамѣрѣш, Сїлваш ши Ваd.

III. Ачест Мїтрополїт ши Архїенїскоп се адеца деапѣрѣеа де преодїме, ши

IV. Дѣпѣ дмпрежърї саз се сфїндеа ши се ашеза дн сказн де Патрїархѣл дїн Кoнстантїнопол, саз

V. Де Ексархѣл ачелѣїа, де Мїтрополїтѣл Унро—Валахїеї дїн Терговїще. *)

*) Фоста капиталѣ ши рeшeдїнцѣ а Хосподарїлор Ромѣнїеї.

§ 2.

Пънкъта историк адъс днаинте сѣнт I. се доведеше дин зрѣторѣл лок дмпрѣмѣстат дин исторѣа висерѣчеаскъ алѣи Лесвѣодакс (фаца 310.) типъритъ ла Бъкърещѣ 1845, ка-реа кѣпринде реѣистрѣл Архѣепѣскопѣлор трансилваненѣ кон-скрѣшѣ дн ромѣнѣа:

„Архѣепѣскопъла Ардеалѣлѣи, ка ачела, аре тѣлѣл де Архѣепѣскоп ал Бълградѣлѣи, Ваѣлѣлѣи; Марамѣръшѣлѣи; Сѣл-вашѣлѣи, Фъгърашѣлѣи, ал tot Ардеалѣлѣи шѣ ал челорамал-те пърѣи але Ѣнгарѣеи, ал Цѣнѣлѣлѣи Кѣоарѣлѣи, Сълациѣлѣи шѣ Краснеи.“

§ 3.

Пънкъта адъс днаинте сѣнт II. се доведеше кѣ зрѣто-ареле кѣвинте, прин поменѣлѣа Сѣнтармѣнтѣ дн „Исторѣа ви-серѣчеаскъ алѣи Лесвѣодакс“ (фаца 311) шѣ дат афаръ дн Търговѣще ла Анѣл 1740 де Хриѣант Патриархѣл Иерѣсалимѣлѣи:

„Мѣтрополѣлѣа Ардеалѣлѣи аре треѣ Епѣскопѣи сѣворѣнаѣи, ал Марамѣръшѣлѣи, Сѣлвашѣлѣи шѣ Ваѣлѣлѣи.“

§ C.

Деспре Пънкъта ал III. шѣ ал IV, се афлъ:

а) Дн леѣеа ѣерѣи Ардеалѣлѣи дин Анѣл 1579 (lit. U, Art. I, § 1.) „Пре Епѣскоп сѣл чѣаръ еѣ дела Пѣрѣнѣпеле пре зп актѣл де върват, пре каре преѣѣмеа ромѣнъ кѣ о воѣе шѣ зп кѣѣет сѣл кѣноаскъ де харѣк.“

б) Дн Кѣрѣакодрѣмѣиѣнѣл Епѣскопѣлор шѣ Архѣепѣскопѣлор сѣнѣѣѣи ла Търговѣще де Мѣтрополѣлѣа де аколо, дин каре Лесвѣодакс дн поменѣта са Исторѣе висерѣчеаскъ (фаца 313) адъче зрѣтоареле днаинте:

„Фѣндкъ Мѣтрополѣа дела Бълград дн Ардеал аз ре-мас Фъръ Архѣпѣсторѣѣ, шѣ — — — — —
„Краѣл де аколо динпрезѣнъ кѣ Сѣатъла (Диванъ) сѣл шѣ
„днвоѣреа Прѣтопѣлор шѣ Крѣѣѣнѣлор аз алес де Мѣтропѣ-

„lit pre Ieromonahъ Io ci Ф, ши аз арътат, къ алесъл Ie-
 „romonah e zn върват. dreptcredinчос ши къчерник, ши пре
 „ачела dinпрезнь къ doi martopі алеші din Протопопі дл три-
 „mite кътръ Ноі *) спре сфиндире: deчї Мъria Ca, възъл
 „постръ Prinц Ioan Шерван ши дналътл съъ Divan, пре-
 „кът ши Ноі **) am афлат къ кале, de a сфинци пре пъ-
 „rintеле Ieromonah Io ci Ф, ка сказнъл архипъstoreск de а-
 „коло съ пз рътжпъ възъв ши крединиї Фъръ de Архипъ-
 „storіѣ; fiindкъ Фъръ ачеia фостъл Mitрополіт Савва, пен-
 „тръ нестръмъstateле обичеисри ши хотържри але репъвлчиї дн
 „Ardeal пз ши маї poate редовъндї вреднича са. Drept-
 „ачеia с'аз трекът ачеаста дн хроника церії, ши с'аз съвскри-
 „de Ної, dinпрезнь къ Фрациї Ношриї Епископї, карїї с'аз афлат
 „фагъ ла Ної. “ Ърмеазъ съвскриеріле, прекъм: Theodo-
 „sie m. p. Епископ, Neofit m. p. Епископ, Ioасаф m. p.
 Епископ. Ла сфжршитъл ачелъї Kiriakodromion (фага .19) се
 афлъ днсемнатъ мъртърїсїреа крединей псъ de ноѣ-сфин-
 цїтъл Mitрополіт ши къ кїар тжпа са съвскрисъ.

с) Ка докъмънт pentръ пзнкътл поменитъ съв III, сля-
 жеще зрмъторїъл лок din „Ърмареа Ictopїей Ъниверсале de
 Енгел“ (partea 49, tom. 3, фага 475):

„Кържнд дъпъ ачеia мърї Епископъл пехнит дн Ардеал
 „ла Гїзла саз Алва-Ізліа, ел се пъмеа Simeon Стефан Поп;
 „не-знїциї цїнтїръ окїї лор асъпра Протопопълъї Simeon de-
 „ла Іенопол. “

д) Протопопії цїнхръ деапъръреа ши цїп днкъ пъпъ
 актъї, къвенитъл лор drept de алецереа Епископълъї не-знит
 дн Ардеал; ачеаста доведеск синодъріле дн тимъріле маї
 дїнкоаче, ши анъме дн Аниї 1810 ши 1847 къ Преа Дналта
 воїе ла Търда (дн привїнда алецерїї Епископълъї.) цїнсте.

*) Кътръ Mitрополитъл din Търговїще дн Ромжнїа.

**) Mitрополитъл Ромжнїей.

§ 5.

Пънкътъ адъс съв IV. vine aceminea дн пзмита зрмаре а Ictoriei зниверсале (de Engel) днаинте прекъм зрмеазъ :

„Georgie II. (Ракози) Prinç al Ardealului, dete дн-
 „voirea са, ва ши скрисори де рекомандъчиене, кътръ Кон-
 „stantin Басарав дн Ромъния, пре знде вреа Сimeon съ
 „треакъ, спре а ажънче ла Константинопол ши асе
 „сфинци prin Патриархъла де Митрополит. Konstantin
 „Басарав, Воиводъла Ромъниеи дн сфъзи съ пз днтреприн-
 „дъ ачеастъ кълъtorie греа ши primejdioасъ, ши днсърчи-
 „пъ пре Митрополитъла ши Ексархъла Молдавиеи *) Stefan,
 „съ съвжршеаскъ ачеа сфинцире. Ачеаста се ши фъкъ ла
 „Търговище дн лзна лзи Septembrie 1656 дн ziua Днълдъ-
 „рии Кръчиі. Маі днтжищ се тъnce Сimeon de Ieromonah
 „ши съ пзми Савва; iar дзпл ачеа ла trei zile се сфинци
 „de Архиепископ ши се дързи к'ън Хрисов (Дипломъ) сервъ-
 „тореск деспре ачеаста. Алци Преоди карии венисеръ къ джн-
 „сзл фъсеръ aceminea днаинтади дн rang.“

§ 6.

Пънкътъ адъс съв V. се маі лътъреще prin челе зрмъторе .

1. Дн „Хроника Митрополиеи Валахиеи“ (фаца 19) четим деспре сфинциреа лзи Ioасаф Митрополитълаи дела Българад зрмътоареле: „Финдикъ Iосиф Митрополитъла Българадъ-
 „лзи дн Ungaria аз мзрит ши prin ачеаста Митрополиа пнер-
 „дъ пре Архиепъсторизла ши лецизита съл Апзърторищ; дрент-
 „ачеиа Noi дела днчензтзла днрегъtorieи Noastre лжнд асз-
 „пра Noастръ дндаториреа де а днзестра ачеастъ Diechezъ

*) Poate voi Engel а зиче: ал Ромъниеи.

„кѣ зп Митрополитъ, спре тѣхъ цѣреа крещенилор де аколо:
 „ ам днпзтерничит пре Епископїи ши Митрополїїи че се афлѣ
 „ де фадѣ съсе адзне дн висерика катедралѣ а сѣжнтѣлїи Кон-
 „ стантин ши Елена ши съ пзмїаскѣ пре чел маї вредник пен-
 „ трѣ ачеастѣ треантѣ. Ез, днтеїл Епископ, пропзп пре Іоа-
 „ саф; Ез, ал доїлеа, пре Nikodim, ши Ез, ал треїлеа,
 „ пре Partenie. Ши din ачешї треї с'аз алес Іоасаф.“
 1682, дн 1. Априліе Теодосіе т. р. Епископ; Азксеп-
 tie т. р. Епископѣ Софіеї; Genadie т. р. Епископѣ
 Dricrei; Герман т. р. Епископѣ Niceї. Ла фаца 20 а
 ачеїашї Хронїчї зрмеазѣ тѣртѣрїсїреа крещенїеї Митрополи-
 тѣлїи Іоасаф днтѣрїтѣ кѣ кїар тѣна са.

2. Ла фаца 20 а поменїтеї Хронїчї вїне днainte :
 „ Фїндкѣ Іоасаф Митрополїтѣ Ардеалѣлїи аз сѣвршїт
 „ кѣрсѣл вїедїї сале ши прїн ачеаста рѣтмасѣ Митрополиа лїп-
 „ сїтѣ де Архїпѣсторїї: децї Смеренїа Ноастрѣ, кѣреї нї се
 „ кѣвїне днгрїжїреа ши дрентѣл, де а пзне зп Архїпѣсторїї
 „ поз дн вѣдзвїта Митрополие, ам дат словоzenia Епископї-
 „ лор че се афлѣ аїчї де фадѣ, спре а цїнеа о адзпаре дн
 „ висерика сѣжнтѣлїи Konstantin ши Еленеї пентрѣ алеадереа
 „ знзї Митрополїт ла Ардеал. Ез; днтеїл Епископ ал Софі-
 „ еї, алег пре Савва; Ез, ал доїлеа Епископ ал Дерсто-
 „ рѣлїи, пре Грїгорїе; ши Ез, ал треїлеа Епископ ал Ni-
 „ сеї, пре Авердїе. Ши ашеа din ачешї треї ам алес пре
 „ Савва.“ Ла фаца 21 вїне днainte тѣртѣрїсїреа крещен-
 „ деї а поз алесѣлїи Митрополїт Савва їскѣлїтѣ кѣ кїар тѣ-
 „ на са.

3. Фаца 21 а ачеїашї Хронїчї кѣпрїнде: „ Din прїчина
 „ прїстѣвїреї Саввеї Митрополїтѣлїи Ардеалѣлїи, ши зрмата
 „ прїн ачеїа вѣдзвїе а дїрегѣторїеї Архїпѣсторїеї, прекзт
 „ ши din ачеа прївїндѣ, кѣ Смеренїа Ноастрѣ е дндаторатѣ,
 „ де а пѣрта грїже де ачеастѣ Митрополие ши де крещенїї че
 „ се цїн де днпса, ам днсѣрчинат пре Епископїи че се афлѣ

„ аічі, ка съсе адъне дн вісеріка С. Konstantin ші Еленеі
 „ ші дъпъ причепереа ші конщійнда лор съ алеагъ пре чел
 „ маі вреднік пентрѣ вѣдзвітъл Сказн де Мітрополіе. Дн зр-
 „ тареа ачещеаа алег Ез, Епіскопъл Софіеі, пре Варлаам;
 „ Ез, Епіскопъл Нісеі, пре Егъменъл Котрошанълѣі Пар-
 „ теніе, ші Ез, Daniil, Епіскоп-Тітълар дін Ардеал, пре
 „ Паісіе, Ігъменъл Мъпъстіреі С. Треімі. “ Сзпскріс Е-
 піскопъл Теодосіе.

Фаца 22 кзпрінде Мъртзрїсіреа кредингеі а пох алесъ-
 лзі Варлаам.

4. Фаца 22 а дес поменітеі Хронїче кзпрінде зртъ-
 тоареле: „ Де време че Мітрополїтъл Ардеалълзі, Варла-
 „ ам, аз мърїт, ші прїн тоартеа ачелзіа Мітрополїа аз ре-
 „ тас вѣдзвѣ; дечї кзвенїндзсе Смеренїеі Ноастрє дїн
 „ времї дрентъл де а пзрѣа грїже пентрѣ днтреціреа нзмітеі
 „ Мітрополїі шї мжнтзїреа крещїнілор ачешашї сзпзшї: Ам
 „ адънат пре Епіскопїі че се афлѣ аїчі ла Ної дн вісерїка
 „ катедраль а С. Konstantin ші Еленеі, ші іам днсърчїнат,
 „ ка съ алеагъ пре чел маі харнік пентрѣ Треапѣа Мітрополїеі.
 „ Ез, Епіскопъл Софіеі алег пре Монахъл дїн Ардеал Тео-
 „ філ. Ез, Genadie, Епіскопъл дела Дрїстра алег пре Ата-
 „ насїе, Ігъменъл Манъстіреі Тїсмана. Шї ама дїн ачешї
 „ Дої ам алес пре Теофіл. “ Пе фаца 23 се афлѣ де
 „ четїт пзса мъртзрїсіре а кредингеі шї фъгдзїнгъ а пох-а-
 „ лесълзі Мітрополїт Теофіл шї сзвскрісѣ кз кїар мжпа са.

5. Фаца 24 а ачешашї Хронїчі кзпрінде: „ Дъпъ че
 „ Теофіл, Епіскопъл Ардеалълзі се мхтѣ дїн віагъ шї
 „ прїн ачешаа се пзскъ ліпса де а реднтреці вѣдзвітъл
 „ Сказн де Архїпъсторїѣ: Смеренїа Ноастрѣ днгрїжітъ пентрѣ
 „ мжнтзїреа крещїнілор дїн ачеша Епархїе шї дн днде-
 „ лесъл даторїнгѣі че аре асзпръшї, с'аз въззѣ сілітѣ а дн-
 „ фїїнда дн вісерїка С. Konstantin ші Еленеі о адзнаре де
 „ Епіскопїі аїчі афлѣторї, шї аї днсърчїна, съ алеагъ пре

„чел маї харник pentru прѣтареа ачестеї дигрегѣторії. Ех,
 „Клімент, Епископъл Адрианополълѣї, алег пре Атана-
 „сїе, Къльгър дин Ардеал. Ех, Ахкцентіе, Епископъл
 „Софіеї, алег пре Къльгъръл Мітрофан, шї Ех, Неофїт,
 „Епископъл Севастіополїеї, алег пре Монахъл Діонїсїе. —
 „Шї аша дин ачешї треї ам алес пре Атанасїе дн 22.
 „Іануарїе 1698.“ Клімент м. р. Епископъл Адрианополълѣї;
 Ахкцентіе м. р. Епископъл Софіеї. Неофїт м. р. Еписко-
 пъл Севастіополїеї.

Фада 19 кѣпрїнде тѣртѣрїсїреа крѣдїнгеї поз алесъ-
 лѣї Мітрополїт Атанасїе. Сфїндїреа ачелѣїа о ах съ-
 вѣршїт Патріархъл Іерусалїмълѣї, кареле пре ачаеа вреаме
 се а фла дн Тѣрговїще, шї кареле дете Мітрополїтълѣї А-
 танасїе о днвѣдетъръ амѣрѣнтъ дн прївїнда акѣратеї дн-
 плїнїрї а даторїнгеї сале. Тоате ачестеа се кѣпрїнд дн
 „Історїа вісерїчеаскъ алѣї Лесвїодакс“ фада 328—340.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

§ 7.

Спре доведїреа днпрежѣрїлор атїнце дн § 4. (sub
 lit. b.), pentru каре Архіепископъл Савва се лїпсї де дї-
 регѣторїа шї вреднїчїа са, прїн стѣлжнїторїѣл Прїнд ал Ар-
 деалълѣї Георгїе II. Ракоцїї, адѣк дої історїчїї вред-
 нїчїї де крѣдїндъ, карїї соартеа де атѣнчїї а вісерїчїї рѣсѣрї-
 тене шї а капълѣї ачеїа о ах дескрїс къ атѣт маї къ непѣр-
 тїнїре, къ кѣт нїчїї знъл нїчїї алѣл нѣ с'ах цїнст де ачестъ
 вісерїкъ.

А. Петрѣ Маїор, чес. рец. ченсор ал кѣрцїлор
 дн Бзда, адѣче дн Історїа са вісерїчеаскъ деспре Ромѣнїї
 вісерїчїї рѣсѣрїтене (фада 72) зрнѣтоареле днпїнте.

„Епископїї шї Преодїї нѣ воїрѣ а да аскѣлтаре порѣнчїї
 „ешїте дела Георгїе Ракоцїї дн 10. Октоврїе 1643 прїн ка-
 „ре се зѣдѣрнїчїї скопъл прїндїлор реформадїї дин Ардеал де а
 „десвїна пре Ромѣнїї дела стѣрѣмошеаска лор вісерїкъ. Еї кѣр-
 „серѣ маї тѣрзїс ла тот фелїкл де кїнѣрї шї мѣнчїї, спре а

„сілі prin ачеаста пре Ромѣні съ треакъ ла вісеріка реформатъ. Сілінда лор чеа маї mare днсъ ера, де а днфрікоша ші прігоні преодітеа; ашеа се фъкъ кз Мітрополітѣ Савва, кареле; дъпъ че се алесесъ дн локъл лзі Іосіф, фъ дъс ла Блаж дн кастелѣ Прінцѣлзі Апафі, ші ла порзнка ачелзіа kinsit, дъпъ ачееа стрълъртат ла Алвінд спре ал десвръка аколо днаїтеа, вісерічіі дн фада челор де о кредінцъ кз ел де орнатѣ (одъждііле) вісеріческ, ші а весті prin ачеіа попорѣлзі депъпереа ші десфінгареа са. Дъпъ ачееа дл арзнкъ дн темніцъ, де знде дн тоате віперіле фъ скос афаръ ші вѣтѣт кз віче днаїтеа породѣлзі, пъпъ че дн сфършіт дші dete сѣфлетѣ ка мъченік.

§ 8.

В. „Дн зрмареа Історіеі зніверсале де Енгел (part. 49, tom. 3, фада 477) се зіче: „Савва пъскъ вісеріка незнітъ din Ардеал дн ретімн де 24 ані; Ел прімі хрісоаве де днтъріре дела Георгіе Ракоці, Франчіск Редей, Ахаціз Барчаї, Іоан Кемені ші Міхаїл Апафі. Дела Барчаї прімі ел словозіреа Преоділор ромѣнеші де тоате діжтеле, ші деосевіт дела Апафі 1663 де діжта вінѣлзі. Дела Савва авем доъ орждѣелі сінодале, зна де 12 ші чеїадалъ де 10 артїкълзі; днтр'знѣл din ачеші артїкълзі пъзнмаї кз съ днгъдѣе дтревзінгареа лімвеї ромѣнеші дн локъл челеї сървеші ла Літъргіе, чі се ші рекомандъ. Дн доъ рждѣрї арсеръ тжпъстіреа, вісеріка ші решідінца Архіепіскопѣлзі prin пъвъліреа Търчілор ші а Търтілор. Дірепт-ачееа лзо дела Прінцѣл Апафі 1668 словозеніа де а кълъторі кз фрателе съз чел маї тіпър Георгіе ла Рѣсіа, спре а кळेце аколо ажзтоаре pentрѣ пооз зідіре а ачелора.“

„Дн времѣа ліпсіреї сале дн Рѣсіа Сѣперітентентеле Реформаділор Міхаїл Тіхфеїзш съсе фі сіліт а траде ла кредінца са пре оаре карії din Протополіі ромѣні, ші се фі міжлочіт зн Edікт дела Прінцѣл кз опріре къртр Ар-

„Епископъ де а маї сфинди дн виіторіѣ Преоді, ши де а
 „траце венітѣри дела вісерічі, прекъм ши ачеса, ка Архіе-
 „пископъ рѣсърітеан съ атърне дела джнсъл, ши съ'л сі-
 „ліаскъ а трече лѣ реформаціе. Ла реднтоарчереа са, ка-
 „реа съ фі зрмат дъпъ 1686, се желзі деспре челе дн-
 „тъмплате ла Принцъл Апафї, ши ачеста дете афаръ 1675
 „дн 30. Декемврие зрмъторіѣл Хрисов: Міхаїл Апафї etc.
 „Оржднзїтъл ла Алва-Ізміа (Бълград) престе Ромънії, Сър-
 „вїї ши Гречїї дн Цара поастръ Епископ Савва Бранковїч
 „къ Протопопїї ми Попїї съї с'аз желзіт Ноъ, къ оарекарїї
 „къдетъ а рѣсърпа векїле лор прївілеції, слъжба дѣмне-
 „зеїаскъ ши овїчеїрїле вісерічії лор. Ної п'ам дат пълъ а-
 „към нїтълїї словозеніе де аї днпедеса дн дрепърїле
 „лор хъръзїте де Предечесорїї пострїї де глорїоасъ адъчере
 „амїнте. Дїрент-ачеса порънчїм къ стръшнїчіе тѣтрор де
 „орї че старе ши вреднїчіе, ка вісеречїле рѣсърїтене, Попїї
 „ши Протопопїї съ пѣсе стълъгъ де кѣтръ Сказнъл Епископї-
 „лор рѣсърїенї де акъм ши карїї вор фї не виіторїѣ.“

„Къ тоате ачестеа фїндкъ се фъкъръ маї тълте чер-
 „кърї де кїнъл аръtat, мїжлочи Савва зн ал доїлеа Хрисов
 „дн 24. Октоврїе 1679, съвскрїе ла Раднот де Міхаїл А-
 „пафї ши Волфганг Бетлен (пъвлїкат дн 16. Іанзарїе
 „1680 де Клімент Мікеш де Завола ла Сїгїшоаръ)
 „фъръ нїчі о контразічере. Дъпъ кзпрїнсъл ачелзіа Апафї
 „днърї пре Савва Бранковїч де Влѣдікъ ромънск дн
 „дїнзїтъл съх престе тогї Сървїї, Ромънії,¹ Гречїї ши Ръшїї;
 „Протопопїї ши Старшїнїї (вѣтрънїї-локълїї) съсе пзмїаскъ
 „де джнсъл. Къ тоате ачестеа Тїхфеїхш (Тѣфез) Сзпер-
 „intendentеле ши Преотъл де кърте ал Принцълїї пѣ се одїх-
 „нї, пълъ че стоарсъ дела Принцъл о порънкъ де арестърїе
 „днпротїва вѣтрънълїї Савва, кареле зъчеса дн пат де
 „подагръ; прїн ачеса порънкъ пзїндъл пре зн кал дн дѣсъ
 „дн днкісоаре, їар авереса лїї, кареа ши о днпїнкса а фї
 „фоарте mare, о конфїскъ. О асемїнеа порънкъ де ар-

„тѣре ши конфіскаре се пѣвликъ ши диконтра лѣ Георгіе
„фрателе челѣ маї тѣпър ал Саввеї.

„Пре Савва дѣ сілірѣ кѣ аперинцерї ши фѣгѣдѣнде
„сѣ ши скимѣ религіеа, ел дѣсѣ рѣспѣнде ла toate ачестеа
„кѣ sentenții din библіе. Апафї кѣзта модрѣл де асе дѣ-
„пѣка кѣ Шерван, Воеводѣл Ромѣніеї, ши словози пре
„Савва дѣн дѣкисоаре, кареле ши тѣри дѣпѣ вр'о кѣдѣва
„ant.“

§ 9.

Дѣ актѣдѣлѣ де пѣсѣчѣне се афларѣ Ромѣнії дѣн Ън-
garia ши Ардеал пѣпѣ ла Аннал 1699 ши чеї дѣн Бѣнат пѣ-
пѣ ла Аннал 1718 дѣн привѣнда вѣсерѣчїї лор ши а репортѣри-
лор вѣсерѣчѣшїї. Іар че се цѣне де Епѣскопіа Бѣковѣнеї де
астѣзї, ачеста дѣкѣ ши аре дрептѣрїле сале історїче ши оа-
рекаре дѣнсемпѣтѣдї дѣн векїме. Ърсїта вої, ка дѣпѣ че
трекѣ Бѣковѣна ла Каса Авѣстріеї, ши стревекїл Сказн Мітро-
полїеї Молдавїеї че се афла ла Сѣчваа дѣмпрезпѣ кѣ пом-
поаса са вѣсерѣкѣ катедралѣ ши маї мѣлте Мѣпѣстїрїї, дѣн
каре треї дѣкѣ пѣпѣ астѣзї маї слаз, сѣ рѣтѣжпѣ дѣн сѣжпѣл
Бѣковѣнеї. Сказнѣл Мітрополїтѣлѣ Молдавїеї с'аз креат (дѣн-
фїнгат) дѣпѣ ачеїа де поз ла Іашї, знде се афлѣ ши астѣзї,
їар дѣн Провѣнція Бѣковѣна чеа дѣнтрѣпатѣ Авѣстріеї се пѣскѣ
Епѣскопіа де акѣм Бѣковѣнеанѣ ши анѣме дѣн Черновїд хо-
тѣрѣта решедѣндѣ а Епѣскопѣлѣ.

§ 10.

Дѣн челе претрїмїсе пѣтем дедѣче ши дѣнтрѣва кѣ мї-
раре, кѣм се дѣнѣмплѣ, де азіномїа вѣсерѣчѣаскѣ а Ро-
мѣнілор, кареа векї маї мѣлте сѣте де анї се пѣтѣ стїпѣе
ши дѣнчета де тот? Тотѣшї де вом арѣнка привїреа поастрѣ
ла конѣтїтѣдѣнеа Ънгарїеї ши Трансїлванїеї пѣпѣ дѣн лѣна лѣї
Martie 1848: де вом черчета кѣ деамѣрѣнтѣл конѣтїтѣдѣнеа
зпѣгреаскѣ а веакѣрїлор трекеѣте, прекеѣм ши чеа дѣн вре-
мїле де маї д'їнкоаче (1791 Артїк. 26 ши 27, 1792, Артї-

кль 10.) дъпъ ачעה лециле че с'аз лъкрат дн фолосъл вѣсеричіи рѣсъритене дн *Arrobatele* ши *Compilatele* Ардеалъли (1792 Apt. 20), де ле вом алътъра пре ачестеа къ прочедъра че се обичнѣа ла тѣвзнамеле (жъдекъторіиле) зпгърещѣ дн рѣндъл жъстѣиѣи, къ дърере вом фаче *tricta* еспериндъ, къ дн прѣвѣца вѣсеричеаскъ пѣмаі ачеле леці але церіи с'аз дъс дн днплинѣре, каре аз фост спре стрѣкъчънеа релѣциънеі рѣсеритене, іар ачелеа, каре къприндеа дн сине о апропѣре ши потрѣвѣре а ачелеіа къ чѣлелалте релѣциъніи крешѣнешѣ, прекъм ши о егалитате къ *Mariarii*, рѣмасеръ зѣтате ши несокотите; афаръ де ачעה атѣт преоцѣмеа кът ши алдѣ бървацѣ аї ачестеі вѣсеричіи, фоарте пѣцѣни скоцънд афаръ, фъсеръ адъши дн препѣс ши клеветѣцѣ къ tot фелѣл де калъмниі ла днпалта Стъпжнѣре Ахътриакъ, прекъм ачеаста де ажънс доведеск нетемеінічеле акте але сѣспоменителор жърѣдикѣциіи.

Пердереа Ахъноміеі Вѣсеричіи Ромжнѣлор маі департе ши прѣн ачעה се араъ маі кіар, дакъ вом лъоа дн сокотиндъ докъментъл адъс де Енгал дн Історіа зпѣверсалъ (§ 8.) прекъм ши днпрежърареа, къ Епископіиле сѣпъсе Мітрополиеі ромжнѣщѣ ретасеръ дн рѣстѣмн де маі тѣлді ані вѣдъве, ши прѣн хртаре, се детеръ зъзѣтѣрѣи. Дела Анъл 1699 пѣлъ 1783 аша даръ деплѣн 85 ані рѣмасъ Сказнъл Мітрополиеі Бълградъли вѣдъвѣ. Оиле фъсеръ сіліте сѣсе рѣсине, де времече пѣсторѣл лор фъ прѣгонит, вѣтът ши кѣнѣит. Азіа сѣх стъпжнѣреа Днпѣратъли Іосѣ II. дн Анъл 1783 докъндѣръ Крешѣниі рѣсъритени дн Ардеал хп Епископ, дн времече Ромжнѣ дн *Ungaria* ши *Banat* ка ої рѣсѣните ши фъръ пѣсторѣс се трасеръ ла Епископіиле Арадъли, Караншѣвѣшъл, Вершецъли ши *Timișorei*, че се днфѣиндаръ дн периодъл прѣгонѣреі.

Дърероасъ ши днжѣсѣтоаре фъ соартеа Ромжнѣлор, кареа къзъ асѣпръле фъръ нічѣи о вѣнъ а лор, totъши ши дн

ачоастъ пзсвчизне амържтъ еі дшї цїнъръ фрзмосъа лор парактер, каре дї днфрзмсецеазъ кз о сtatorнїчїе пепїлдзїтъ (есемпларе) шї кредїнцъ некмзїтїтъ къръ Дмпърatzл лор, вїсерїка шї націоналїтатеа са токма шї дн челе маї фрїоасе вїжолїї але ресвоїзлї четъденеск. Еспзшї пеферїчїтелор прїгонїрї, че'шї аз ръдъчина лор дн констїтудїзнеа зпгзреа-скъ, шї съръчїдї прїн мзлтеле ръсвоае кз Търчїї, п'авъръ атжта пзтере мораль спре а чере реїнтрепїреа Азтномїеї вїсерїчїї сале; пре джгъ тоате ачестеа де вр'о кжтева зечї де ані пз днчетаръ а ащерне ла Дпалъа лок деосевїте рзгъмїндї пентръ сзплїнїреа Епїскопїлор Арадълзї дн Зпгарїа, а Тїмїшоареї шї а Вершецълзї дн Banat кз Епїскопї націоналї, каре авъръ дмвзкъръторїзл ресхлат, кз прїн Преа Дпалта пърїнтеаскъ оржндзїалъ а Маїестъдїї Сале Дмпърatzлзї Франчїск, афаръ де Епїскопїле Ардеалълзї шї Арадълзї, каре аз дрепъа хотържт де а аплїка пзмаї Ромжнї, дн челе дела Тїмїшоаръ шї Вершецъ пзмаї аша Епїскопї съ се ашезе, карїї кзпоск вїне лїмба ромжнеаскъ. Тоате ачестеа днтъреск Актеле че се афлъ дн Архївзл Дпалтеї Стъжнїрї дїн А. 1828, 1836 шї 184²/₂; деспре дензміреа Епїскопїлор Ардеалълзї, Тїмїшоареї шї Вершецълзї. Ромжнїлор шї пентръ ачеа ле зъчеа ачесте треї Епїскопїї ла іїнїтъ, фїїндкъ Епїскопъл Арадълзї Nestor Іоановїч ера Ромжн, прекзт шї зрмъторїзл ачелзїа Герасїм Рац есте асемїне Ромжн, іар Епїскопъл Тїмїшоареї депре ачеа време Іосїф Пзтнїк шї ал Вершецълзї Максим Манъїловїчї авеа о деплїнъ кзпощїнцъ а лїмвеї ромжнещї. Ачеста се днтжмплъ шї кз декзржнд репосатъа Епїскоп ал Вершецълзї Стефан Поповїч, кареле прїн Архї-Епїскопъл Карловїцълзї де атзчї 184²/₂ пзмаї дїн ачеа прївїнцъ се пропъсе Дпалтеї Стъжнїрї спре а трече дела Пакрац ла Вершецъ дн калїтате де Епїскоп Diecezan; фїїндкъ ачела ера пъскът дїн Banat шї цїеа лїмба ромжнеаскъ.

Акѣт, че се рѣшереь лапцѣрле авсолѣтлстѣлѣ (Стѣ-
 нѣрел сѣлнлче) Ромѣнл де сѣнт дѣпѣрѣдла Австрел дѣшл
 рлдікѣ дрепѣл сѣл глас кѣ рѣгѣмлnte кѣтрѣ Монархѣл сѣл,
 ка ачел дѣпалт сѣл влневоіаскѣ а прлїмл пѣрлнцелде ре'нтре-
 пелea дрепѣлѣл лор історлк дѣнтеліат пре Канонаеле влсерл-
 чешл шл пре лелле фѣндamentalе пѣлклкате дѣл § 2. длн 4.
 Мартле а. к. спре акѣрор фѣлтѣрле сѣл се дѣдѣре а словозі
 зл Слnod pentрѣ тоул Ромѣнл длн Еплсконлїле Ардѣлѣл, Бѣ-
 ковлнел, Тлмшоарел, Ардѣалѣл лл Вершецѣлѣл.